

Az Első Óbudai Német Nyelvoktató Nemzetiségi Általános Iskola helyi tantervének módosítása

A 34/2014. (IV. 29.) EMMI rendelet értelmében a 2014-15-ös tanévtől 1. és 5. évfolyamon felmenő rendszerben életbe lépő helyi tantervünkben a következő módosításokat végeztük:

Alsó tagozat

- matematika
- környezetismeret
- vizuális kultúra

Felső tagozat

- magyar nyelv és irodalom
- történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek
- matematika
- vizuális kultúra
- testnevelés és sport

A változások 2014. szeptember 1-jétől lépnek életbe.

A helyi tanterv módosítását az Első Óbudai Német Nyelvoktató Nemzetiségi Általános Iskola Iskolaszéke és Intézményi tanácsa megismerte és véleményezte.

A tantestület a 2014. június 26-i értekezletén a módosítást elfogadta.

Budapest, 2014. június 26.

Fetterné Szőnyi Éva
igazgató

Alsó tagozat

Matematika

Bevezető rész:

A 6. bekezdés utolsó mondata helyébe a következő lép:

„A tanulóktól meg kell követelni a szaknyelv életkornak megfelelő, pontos használatát, a jelölésrendszer helyes alkalmazását írásban és szóban egyaránt. „

A 9. bekezdés helyébe a következő lép:

„Változatos példákkal, feladatokkal rá lehet mutatni arra, hogy milyen előnyöket jelenthet a mindennapi életben, ha valaki jártas a problémamegoldásban. A matematikatanításnak kiemelt szerepe van a pénzügyi-gazdasági kompetenciák kialakításában. Életkortól függő szinten, rendszeresen foglalkozni kell olyan feladatokkal, amelyekben valamilyen probléma legjobb megoldását keressük. Kiemelt szerepet kell szánni azoknak az optimum-problémáknak, amelyek gazdasági kérdésekkel foglalkoznak, amikor költség, kiadás minimumát; elérhető eredmény, bevétel maximumát keressük. Fokozatosan be kell vezetni a matematika feladatokba a pénzügyi fogalmakat: bevétel, kiadás, haszon, kölcsön, kamat, értékcsökkenés, -növekedés, törlesztés, futamidő. Ezek a feladatok erősítik a tanulóknál azt a tudatot, hogy matematikából valóban hasznos ismereteket tanulnak, illetve hogy a matematika alkalmazása a mindennapi élet szerves része. Az életkor előrehaladtával egyre több példát kell mutatni arra, hogy milyen területeken tud segíteni a matematika. Fel kell hívni a figyelmet arra, hogy milyen matematikai ismerteket alkalmaznak az alapvetően matematikaigényes, illetve a matematikát csak kisebb részben használó szakmák (pl. informatikus, mérnök, közgazdász, pénzügyi szakember, biztosítási szakember, illetve vegyész, grafikus, szociológus), ezzel is segítve a tanuló pályaválasztását.”

Környezetismeret

1-2. évfolyam

Mi kerül az asztalra tematikai egység fejlesztési követelménye helyébe az alábbi lép:

„A rendszeres, nyugodt táplálkozás szerepének felismerése.

Élelmiszerfajták csoportosítása energiatartalmuk (magas, alacsony), illetve tápanyagtartalmuk alapján. Példákon keresztül a helyes és helytelen étrend, az egészséges és egészségtelen ételek, italok felismerése, csoportosítása. A táplálkozás, az életmód és az ideális testsúly elérése/megtartása közötti kapcsolat felismerése.

Az étkezéssel kapcsolatos szokások gyűjtése, elemzése.

Az étkezéssel kapcsolatos szokások (például nyugodt környezet, folyadékfogyasztás, levesek) biológiai hátterének felismerése.

A helyes étkezési szokások megismerése, betartása, gyakorlása.

A gyorsétkezés előnyeinek és hátrányainak összegyűjtése, mérlegelése.

Egy hagyományos helyi étel elkészítésén keresztül a főzési folyamat lépéseinek értelmezése.

Az ételek tárolásával kapcsolatos alapvető szabályok megismerése és betartása.

Ételek csoportosítása aszerint, hogy mennyire romlandóak.

Javaslat készítése: mit vigyünk magunkkal hosszabb utazásra, rövidebb kirándulásra télen, nyáron stb.

Az ételmérgezés tüneteinek felismerése, a veszélyeinek megértése.”

Vizuális kultúra

A tantárgy neve: Vizuális kultúra

A továbbhaladás feltétele második évfolyam végén a következővel egészül ki:

„Hagyományos kézműves technikával készült tárgyak megkülönböztetése. „

A továbbhaladás feltételei a 3-4. évfolyam ciklusa végén a következővel egészül ki:

„Téralkotó feladatok során a személyes preferenciáknak és a funkciónak megfelelő térbeli szükségletek felismerése.”

Felső tagozat

Magyar nyelv és irodalom

Magyar nyelvtan 5. osztály

Beszéd-készség, szóbeli szövegek megértése és alkotása témakör

Előzetes tudás kiegészítése:

Az alapvető kommunikációs kapcsolat-felvételi formák ismerete és alkalmazása: köszönés, bemutatkozás, megszólítás, kérdés, kérés stb.

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai kiegészítése:

Törekvés a különböző beszédhelyzetekben a jól formált, a kommunikációs célt közvetítő beszéd alkottatására. A kifejező kommunikáció, a megfelelő szókincs alkalmaztatása személyes beszámolóban, történetmeséléskor, személyek jellemzésekor. A társas viselkedés szabályozásához szükséges nyelvi kompetenciák fejlesztése, a konfliktusok kezelése képességének fejlesztése.

A kiejtés, a szöveg és a nem nyelvi jelek közötti összhang kialakulásának fejlesztése. A magyar nyelv kiejtési sajátosságainak (hangsúly, hanglejtés) tudatosításán keresztül a nemzeti identitás erősítése.

Ismeretek/fejlesztési követelmények kiegészítése:

Alkalmazkodás a beszédhelyzethez, a kommunikációs célhoz.

A közlési szándéknak megfelelő szókincs, kiejtés (hangsúly, tempó, hangerő stb.), valamint nem nyelvi jelek alkalmazása.

Különböző, a kommunikációs célnak, a kommunikációs helyzet: tér, idő és résztvevői szerepeknek megfelelő beszédhelyzetek létrehozása szerepjátszókkal, drámapedagógiai gyakorlatokkal.

Férfiak és nők, felnőttek és gyermekek kommunikációja különbözőségeinek megfigyelése, kommunikációs (illetve) szabályok (férfiak és nők, felnőttek és gyermekek, gyermekek és gyermekek) között.

Olvasás, az írott szöveg megértése. Olvasás, szövegértés témakör

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai kiegészítése:

A szövegfeldolgozás általános sémájának tudatosítása változó szövegeken.

Az olvasási technika fejlesztése különféle folyamatos és nem folyamatos szövegeken többféle szövegértési eljárással.

Ismeretek/fejlesztési követelmények kiegészítése:

Az ismert szöveg-feldolgozási stratégiák (átfutás, jóslás, előzetes tudás aktiválása stb.) alkalmazása, illetve újabb stratégiákkal való bővítése (szintézis, szelektív olvasás).

Tájékozódás, információkeresés (betűrend, tartalomjegyzék, utalók használatával) a különféle dokumentumtípusokban (könyv, folyóirat, AV és online dokumentum), korosztálynak szóló kézikönyvekben (szótár, lexikon), ismeretterjesztő forrásokban.

Írás, fogalmazás témakör

Előzetes tudás kiegészítése:

Megfelelő, kialakult egyéni írástechnika alkalmazása. A szövegalkotás műveleteinek ismerete: anyaggyűjtés, címválasztás, a lényeges gondolatok kiválasztása, elrendezése, az időrend, a szöveg tagolása bekezdésekre. A tanult fogalmazási műfajokban való jártasság, szövegalkotás.

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai kiegészítése:

Az ismert fogalmazási műfajokban történő változatos, kreatív szövegalkotás támogatása. Újabb szövegalkotási eljárások megismertetése, alkalmazásának segítése.

Ismeretek/fejlesztési követelmények kiegészítése:

A vázlatkészítés szabályainak, fajtáinak megismerése; gyakorlatok a vázlat kifejtéséhez, kiegészítéséhez.

Néhány internetes szövegtípus formai és tartalmi jellemzőinek megfigyelése.

Az írott és nyomtatott szöveg formájának üzenete.

Személyes élmények megfogalmazása különböző szöveg-típusokban: mese, elbeszélés, leírás, jellemzés, levél.

Az írás nem nyelvi jeleinek (betűforma, -nagyság, sorköz, margó, távolság, színek, kiemelések stb.), a szöveg képének az írott üzeneten túli jelentése.

Kulcsfogalmak/ fogalmak kiegészítése:

Nem nyelvi jel (sorköz, betű, margó stb.).

A nyelv szerkezete témakör

Ismeretek/fejlesztési követelmények kiegészítése:

A magyar hangrendszer jellemezőinek tapasztalati úton történő megismerése. A hangok, a szóelemek és a szavak szintjének részletesebb vizsgálata.

A magyar hangok rendszere és főbb képzési jellemzőik:

- magánhangzók, mássalhangzók;
- magánhangzók: magas, mély; rövid, hosszú;
- mássalhangzók: zöngés, zöngétlen.

Néhány, a magyar nyelvre jellemző hangkapcsolódási szabályszerűség: megfigyelésük kiejtésben, a beszédben és az írásban. A hangok kapcsolódási szabályszerűségei: hangrend, illeszkedés, teljes és részleges hasonulás, kiesés, összeolvadás, rövidülés.

Magyar irodalom 5. osztály

Mesék témakör

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljainak kiegészítése:

Újabb mesék megismerése, a műfaji változatok tudatosítása. A befogadói képességek fejlesztése: a valóság és fikció különbségének belátása, mesék verses és prózai formáinak tudatosítása. A fogalmi gondolkodás fejlesztése a mesékkal kapcsolatos fogalmak alkalmazásával. Szóbeli kifejezésformák: történetmondás, cselekményismertetés, mesehősök bemutatása; művek, részletek előadása.

Követelmények kiegészítése:

- alkalmazni tudja a műfajjal kapcsolatos legfontosabb fogalmakat;
- képes cselekményismertetésre, hősbemutatásra;
- megtanul és előad művet/műrészletet.

Petőfi Sándor: *János vitéz* témakör

Ismeretek kiegészítése:

Verselési elemzések, ritmizálási gyakorlatok.

Követelmények kiegészítése:

- megkezdi az ismerkedést a poétikai eszközökkel, a szóképek, alakzatok felismerése,
- megnevezése ettől kezdve folyamatos feladat
- képes önálló szövegalkotási feladatok megoldására
- (különbféle közlésformák; nézőpontváltás stb.);
- képes saját véleményének megfogalmazására;
- alkalmas memoriterek előadására (szövegrészletek a műből)

Táj, szülőföld témakör

Követelmények kiegészítése:

- megismeri egy-egy jelentős alkotónak a szülőföldjéhez, a magyar tájhoz való viszonyulását (ez is fejleszti, alakítja a kötődés igényét);
- azonosítja a művekben megjelenített témát, motívumot, gondolatot, érzelmet, hangulatot;
- Petőfi Sándor: *Az Alföld* (elemzés és memoriter is).

A régió, a lakóhely kultúrája, irodalmi emlékei - bevezetés témakör

Követelmények kiegészítése:

- gyűjtőmunkája eredményeképpen (internet-használattal is) az anyagból valamely prezentációt készít

Család, gyerekek és szülők; barátság, emberi kapcsolatok témakör

Követelmények kiegészítése:

- részt vesz ajánlott olvasmányok közös feldolgozásában (pl. tér- és időviszonyok, cselekmény, szereplők, elbeszélői nézőpont, szerkezet);
- választhatja klasszikus és népszerű ifjúsági regények bemutatását (szemelvények vagy egyéni beszámolók, ajánlások); az érdeklődés felkeltésének céljából is (a mű hatása);
- gyakorolja a jegyzetelést, vázlatkészítést;
- képes Arany János *Családi kör* című művének elemző bemutatására (memoriter is);
- képes véleménye szóbeli és írásbeli megfogalmazására az olvasott szövegek szereplőinek tetteiről, érzelmeiről, gondolatairól, a megjelenített emberi helyzetekről, folyamatos fejlesztési célként.

Molnár Ferenc: *A Pál utcai fiúk* – házi olvasmány témakör

Követelmények kiegészítése:

- képes szövegrészlet megtanulására, esetleg jelenet, dialógus előadására, dramatikus játékra.
- felfedez archetipikus helyzeteket bibliai, mitológiai történetekkel;
- részt vesz ajánlott olvasmányok közös feldolgozásában (tér- és időviszonyok, cselekmény, szereplők, elbeszélői nézőpont, szerkezet stb. elemzésében);
- választhatja klasszikus és népszerű ifjúsági regények bemutatását (szemelvények vagy egyéni beszámolók, ajánlások); az érdeklődés felkeltésének céljából is
- (a mű hatása);
- gyakorolja a jegyzetelést, vázlatkészítést;
- képes Fazekas Mihály *Lúdas Matyi* című művének elemző bemutatására, esetleg egyik levonásának dialógikus megjelenítésére;
- képes vélemény szóbeli és írásbeli megfogalmazására az olvasott szövegek szereplőinek tetteiről, érzelmeiről, gondolatairól, a megjelenített emberi helyzetekről, folyamatos fejlesztési célként.

A továbbhaladás feltételei kiegészítése:

A tanuló törekszik gondolatait érthetően, a helyzetnek megfelelően megfogalmazni, adekvátan alkalmazni a beszédet kísérő nem nyelvi jeleket. Képes rövidebb szóbeli üzenetek, rövidebb hallott történetek megértésére, összefoglalására, továbbadására.

Ismert és könnyen érthető történetben párosítani tudja annak egyes szakaszait a konfliktus, bonyodalom, tetőpont fogalmával. Képes az általa jól ismert történetek szereplőit jellemezni, kapcsolatrendszerüket feltárni.

Magyar nyelvtan 6. osztály

Beszédképesség, szóbeli szövegek megértése és alkotása témakör

Előzetes tudás kiegészítése:

Az alapvető kommunikációs kapcsolatfelvételi formák ismerete és alkalmazása: köszönés, bemutatkozás, megszólítás, kérdezés, kérés stb.

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai kiegészítése:

Törekvés a különböző beszédhelyzetekben a jól formált, a kommunikációs célt közvetítő beszéd alkottatására. A kifejező kommunikáció, a megfelelő szókinccs alkalmaztatása személyes beszámolóban, történetmeséléskor, személyek jellemzésekor. A társas viselkedés szabályozásához szükséges nyelvi kompetenciák fejlesztése, a konfliktusok kezelése képességének fejlesztése.

A kiejtés, a szöveg és a nem nyelvi jelek közötti összhang kialakulásának fejlesztése. A magyar nyelv kiejtési sajátosságainak (hangsúly, hanglejtés) tudatosításán keresztül a nemzeti identitás erősítése.

A nyelvjárási változatok (pl. hangkészség) felismertetése, ezen keresztül az elfogadó attitűd, a másság iránti tisztelet erősítése.

Ismeretek/fejlesztési követelmények kiegészítése:

Alkalmazkodás a beszédhelyzethez, a kommunikációs célhoz.

A közlési szándéknak megfelelő szókincs, kiejtés (hangsúly, tempó, hangerő stb.), valamint nem nyelvi jelek alkalmazása.

Különböző, a kommunikációs célnak, a kommunikációs helyzet: tér, idő és résztvevői szerepeknek megfelelő beszédhelyzetek létrehozása szerepjátékkal, drámapedagógiai gyakorlatokkal.

Mindennapi kommunikációs szituációk különféle helyzetekben történő gyakorlása: kapcsolatfelvétel, kérdés, kérés, beszélgetés.

Férfiak és nők, felnőttek és gyermekek kommunikációja különbözőségeinek megfigyelése, kommunikációs (illem) szabályok (férfiak és nők, felnőttek és gyermekek, gyermekek és gyermekek) között.

A kommunikáció teljes folyamatának megfigyelése, a következtetések nyomán alaptényezőinek megnevezése egy-egy példa elemzésével. □

Olvasás, szövegértés témakör

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai kiegészítése:

A szövegfeldolgozás általános sémájának tudatosítása változó szövegeken.

Az olvasási technika fejlesztése különféle folyamatos és nem folyamatos szövegeken többféle szövegértési eljárással. A szöveghez tartozó kép és szöveg közötti összefüggés felismertetése, egyszerűbb ábrák, grafikonok értelmezése.

Az olvasási, a szövegértési hibák felismerésének fejlesztése, és a megfelelő javítási stratégia megismertetése, alkalmazásának elősegítése.

Ismeretek/fejlesztési követelmények kiegészítése:

Az ismert szöveg-feldolgozási stratégiák (átfutás, jóslás, előzetes tudás aktiválása stb.) alkalmazása, illetve újabb stratégiákkal való bővítése (szintézis, szelektív olvasás).

Tájékozódás, információkeresés (betűrend, tartalomjegyzék, utalók használatával) a különféle dokumentumtípusokban (könyv, folyóirat, AV és online dokumentum), korosztálynak szóló kézikönyvekben (szótár, lexikon), ismeretterjesztő forrásokban.

Írás, fogalmazás témakör

Előzetes tudás kiegészítése:

Megfelelő, kialakult egyéni írástechnika alkalmazása. A szövegalkotás műveleteinek ismerete: anyaggyűjtés, címválasztás, a lényeges gondolatok kiválasztása, elrendezése, az időrend, a szöveg tagolása bekezdésekre. A tanult fogalmazási műfajokban való jártasság, szövegalkotás.

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai kiegészítése:

Az ismert fogalmazási műfajokban történő változatos, kreatív szövegalkotás támogatása. Újabb szövegalkotási eljárások megismertetése, alkalmazásának segítése.

A nyelv szerkezete témakör

Ismeretek/fejlesztési követelmények kiegészítése:

A szófaji csoportok jellemző alakítani viselkedésének megfigyelése, főbb jellemzőinek megnevezése.

Az alapszófajok típusai, szerkezetük, szerepük a szövegalkotásban.

Az ige szerkezete, az igekötők szerepe az ige folyamatosságának, az irányultságának kifejezésében; az ige aspektualitása.

A főnevek kategóriái, a tulajdonnevek néhány tipikus fajtája, szerkezete.

A névmások szövegszervező szerepének megfigyelése, alkalmazása a szövegalkotásban.

Magyar irodalom 6. osztály

Ballada témakör

Ismeretek kiegészítése:

Műfaji sajátosságok (pl. kihagyásosság) és művészi megoldások (pl. ismétlés, fokozás, szórendcsere/inverzió, versformák, Magatartásformák; bűn és bűnhődés, lélektaniség).

Arany János: Toldi témakör

Követelmények kiegészítése:

- képes önálló szövegalkotási feladatok megoldására (különféle közlésformák; nézőpontváltás stb.);
- képes saját véleményének megfogalmazására;

Próbatételek kalandok, hősök témakör

Követelmények kiegészítése:

- felfedez archetipikus helyzeteket bibliai, mitológiai történetekkel;
- részt vesz ajánlott olvasmányok közös feldolgozásában (tér- és időviszonyok, cselekmény, szereplők, elbeszélői nézőpont, szerkezet stb. elemzésében);
- választhatja klasszikus és népszerű ifjúsági regények bemutatását (szemelvények vagy egyéni beszámolók, ajánlások); az érdeklődés felkeltésének céljából is
- (a mű hatása);
- gyakorolja a jegyzetelést, vázlatkészítést;
- képes Fazekas Mihály *Lúdas Matyi* című művének elemző bemutatására, esetleg egyik levonásának dialógikus megjelenítésére;
- képes vélemény szóbeli és írásbeli megfogalmazására az olvasott szövegek szereplőinek tetteiről, érzelmeiről, gondolatairól, a megjelenített emberi helyzetekről, folyamatos fejlesztési célként.

A továbbhaladás feltételei kiegészítése:

A tanuló törekszik gondolatait érthetően, a helyzetnek megfelelően megfogalmazni, adekvátan alkalmazni a beszédet kísérő nem nyelvi jeleket. Képes rövidebb szóbeli üzenetek, rövidebb hallott történetek megértésére, összefoglalására, továbbadására.

Ismert és könnyen érthető történetben párosítani tudja annak egyes szakaszait a konfliktus, bonyodalom, tetőpont fogalmával. Képes az általa jól ismert történetek szereplőit jellemezni, kapcsolatrendszerüket feltárni.

Magyar nyelvtan 7. osztály

Beszédképesség, szóbeli szövegek megértése és alkotása témakör

Előzetes tudás kiegészítése:

A kommunikáció folyamata, tényezői: adó, vevő, csatorna, kód, kapcsolat, valamint a különféle beszédhelyzetekben való részvétel formái.

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai kiegészítése:

Különböző iskolai közéleti és kisközösségi beszédhelyzetek sémái, a helyzetnek és a kommunikációs célnak megfelelő beszédmód, szókinccs, nyelvi viselkedés gyakoroltatása. A magyar nyelv kiejtési sajátosságainak (hangsúly, hanglejtés) tudatosításával a nyelvi, nemzeti identitás erősítése.

Ismeretek/fejlesztési követelmények kiegészítése:

A különféle mindennapi megnyilatkozások, valamint a tömegkommunikáció üzeneteinek dekódolása.

A nyelv szerkezete és jelentése témakör

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai kiegészítése:

A viszonyzó és mondatzó funkcionális szerepének megismertetése.

A szóalkotási módok megismertetése.

A modalitásnak (a mondatfajtáknak) megfelelő akusztikai eszközök tudatosítása.

Magyar irodalom 7. osztály

Kisepikai alkotások (pl. kisregény, elbeszélés, novella, legenda, anekdota) témakör

Követelmények kiegészítése:

- azonosítja az irodalom nagy témáit, pl. család, iskola, gyerekek és felnőttek, próbatételek;
- képes az irodalmi élmény megosztására;
- képes érzelmi tartalmak felismerésére, erkölcsi választások értelmezésére és véleményezésére, pl. indulatok, szeretet, együttérzés, segítőkészség, félelem, bizalom, hála;
- memoriterek (prózaepikai szövegrészletek) előadására

Nagyepikai alkotás – regényelemzés témakör

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai kiegészítése:

Epikai alkotások elemző, értelmező képességének fejlesztése. Nagyepikai alkotás(ok)ban az idő- és térvizonyok azonosítása, elemzése; az elbeszélés és a történet időrendje közötti eltérés érzékeltetése; az előreutalások, késleltetések szerepét azonosító szövegértelmező képességek fejlesztése. A műelemzések alapján műfaji, poétikai, tematikai, erkölcsi következtetések megfogalmazásának képessége.

Ismeretek kiegészítése:

- műbemutatók, értelmezések, ajánlások (a házi olvasmányok megközelítési szempontjainak alkalmazása, önálló állásfoglalással).

Követelmények kiegészítése:

- képes az irodalmi élmény megosztására;
- képes a szereplők jellemzésére, tetteik minősítésére; erkölcsi választások értelmezésére és véleményezésére;
- memoriterek (prózaepikai szövegrészletek) előadására;
- képes annak felismerésére és tudatosítására, hogy az elemző-értelmező olvasás elmélyíti az élmény- és tapasztalatszerzést;
- képes az irodalmi élmény megosztására, olvasmányainak ajánlására;
- alkalmas az önálló olvasmányválasztás indoklására.

Lírai műfajok (óda, himnusz, elégia, dal, epigramma) témakör

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai kiegészítése:

Szövegértési és szövegelemző képességek fejlesztése: alakzatok, képek azonosítása, a jelentésteremtő szerep elemzése, a kompozíció meghatározó elemeinek értelmezése, érzelmi tartalmak megértése. Szövegelemzések, értelmezések sok szempontú megközelítésben. A szöveghű, kifejező szövegmondás fejlesztése.

Követelmények kiegészítése:

- azonosítja a zenei és ritmikai eszközök típusait, felismeri funkciójukat, hangulati hatásukat;
- azonosít képeket, alakzatokat, szókincsbeli és mondattani jellegzetességeket, a lexika jelentésteremtő szerepét megérti a lírai szövegekben;
- megismeri a kompozíció meghatározó elemeit (pl. tematikus szerkezet, tér- és időszerkezet, logikai szerkezet, beszédhelyzet és változása);
- felismer érzelmi tartalmakat;
- sok szempontú megközelítésben elemez, értelmez különféle műfajú lírai alkotásokat és meg is tanul néhányat (pl. elégia/Csokonai Vitéz Mihály: *A Reményhez*; epigramma/Janus Pannonius: *Pannónia dicsérete*);
- sok szempontú megközelítésben értelmezi, elemzi nemzeti himnuszunkat, ódáinkat (Kölcsey: *Hymnus*; Vörösmarty: *Szózat*; Petőfi: *Nemzeti dal*; memoriterek is).

Egy korstílus – a romantika témakör

Követelmények kiegészítése:

- jellemző műveken felismeri a legjellemzőbb romantikus jegyeket, vonásokat;
- felismer zenei és képzőművészeti vonatkozásokat, kapcsolódásokat;
- az önálló ismeretszerzés többféle módszerével (pl. internet, elektronikus könyvtár) is gyűjt információkat.

Nagyepikai alkotás – egy Jókai-regény és a romantikus korstílus (regényelemzés) témakör

Követelmények kiegészítése:

- alkalmas a megjelenített értékek, erkölcsi kérdések, motivációk, magatartásformák felismerése, értelmezésére;
- alkalmas az irodalmi élmény megosztására; beszámoló, ajánlás készítésére, különféle vélemények összevetésére;
képes memoriterek (prózaepikai szövegrészek) előadására;
- képes annak felismerésére és tudatosítására, hogy az elemző-értelmező olvasás
- elmélyíti az élmény- és tapasztalatszerzést.

Drámai műfajok (egy komédia) témakör

Követelmények kiegészítése:

- alkalmas részlet megtanulására, esetleg jelenet előadására az olvasott drámai műből, valamint egy látott jelenet (színházi előadás vagy felvétele) értelmezésére.

A média kifejezőeszközei (1) Történet és elbeszélés a mozgóképen témakör

Ismeretek/fejlesztési követelmények kiegészítése:

A korosztálynak megfelelő mozgóképi szövegeken a cselekmény- és történetstruktúra, valamint az elbeszélés (narráció) megfigyelése és tudatosítása, és mindezzel összefüggésben konkrét szövegek elemzése során az expozíció, bonyodalom, lezárás már ismert fogalmainak alkalmazása.

Egyszerűbb médiaszövegek létrehozásával (pl. interjú, újságcikk, közösségi portálra készülő adatlap, önéletrajz) a képzelőerő, kifejezőképesség fejlesztése.

Magyar nyelv 8. osztály

Beszédképesség, szóbeli szövegek megértése és alkotása témakör

Előzetes tudás kiegészítése:

A kommunikáció folyamata, tényezői: adó, vevő, csatorna, kód, kapcsolat, valamint a különféle beszédhelyzetekben való részvétel formái.

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai kiegészítése:

Különféle iskolai közéleti és kisközösségi beszédhelyzetek sémái, a helyzetnek és a kommunikációs célnak megfelelő beszédmód, szókincs, nyelvi viselkedés gyakoroltatása. A magyar nyelv kiejtési sajátosságainak (hangsúly, hanglejtés) tudatosításával a nyelvi, nemzeti identitás erősítése.

Ismeretek/fejlesztési követelmények kiegészítése:

Az érvelés alapjainak megismerése. Részvétel beszélgetésben, vitában, a saját álláspont előadása, megvédése, esetleges korrigálása a témának, a kommunikációs helyzetnek megfelelő kifejezőmóddal. Reagálás mások véleményére kisközösségi (iskolai, családi, baráti) helyzetekben.

Olvasás, szövegértés témakör

Ismeretek/fejlesztési követelmények kiegészítése:

A különféle szövegfeldolgozási módok (szó szerinti, kritikai, kreatív olvasás) használata elektronikus és nyomtatott, folyamatos és nem folyamatos szövegeken.

Az olvasott szöveg tartalmának és az azt kiegészítő képek, ábrák összefüggéseinek felfedése, értelmezése.

Adatkeresés technikái (szelektív olvasás, átfutás).

Írás, fogalmazás témakör

Ismeretek/fejlesztési követelmények kiegészítése:

A tanulást segítő papíralapú és számítógépes jegyzetelés gyakorlása, törekvés a legoptimálisabb egyéni forma kialakítására.

Különböző nézőpontú és műfajú szövegek alkotása: elbeszélés, jellemzés, vélemény.

Az írásban történő bemutatkozás szabályai a papíralapú és az online felületen (önéletrajz, blogbejegyzés, internetes közösségi portál).

A nyelv szerkezete és jelentése témakör

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai kiegészítése:

A szóalkotási módok megismertetése.

A modalitásnak (a mondatfajtáknak) megfelelő akusztikai eszközök tudatosítása.

Ismeretek/fejlesztési követelmények kiegészítése:

A mondat nyelvi funkciója, felépítése, szerkezete, mondatfajta, szövegszervező ereje.

Mondatátalakítási gyakorlatok a beszédhelyzetnek és a kommunikációs szándéknak megfelelően szóban és írásban.

Magyar irodalom 8. osztály

Kisepikai alkotások - prózai és verses, pl. novella, elbeszélés, kisregény, anekdota, karcolat, komikus eposz, ballada témakör

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai kiegészítés:

Kisepikai művek műelemzéseinek eljárásainak alkalmazása, a műelemzések alapján következtetések, általánosan érvényes megállapítások megfogalmazása. Szövegtudás megosztása kifejező előadással.

Követelmények kiegészítése:

- felismeri az elbeszélői nézőpontot, beszédhelyzetet;
- azonosítja az irodalom nagy témáit, pl. család, iskola, gyerekek és felnőttek, szegénység;
- a kisepikai műfajok rendszerezésével (eredet, forma, műfaji jellemzők) összefoglalja, átismétli a négy év során megszerzett ismereteit;
- képes az irodalmi élmény megosztására;
- képes érzelmi tartalmak felismerésére, erkölcsi választások értelmezésére és véleményezésére, pl. indulatok, szeretet, együttérzés, segítőkészség, félelem, bizalom, hála stb.; memoriterek (verses és prózaepikai szövegrészek) előadására

Nagyepikai alkotás - regényelemzés témakör

Ismeretek kiegészítése:

Nagyepikai alkotás – egy regény sok szempontú megközelítése.

Pl. Tamási Áron: *Ábel a rengetegben* vagy Szabó Magda: *Abigél* vagy Móricz Zsigmond: *Légy jó mindhalálig* (vagy egy másik regénye, pl. *Pillangó, Árvácska*) vagy Gárdonyi Géza: *A láthatatlan ember* vagy egy kortárs magyar vagy világirodalmi alkotás.

Követelmények kiegészítése:

Azonosítja az irodalom nagy témáit, pl. szülő és gyerek, gyerekek és felnőttek, iskola és nevelés; beavatás, próbatételek, szerelem.

A tanuló

- képes a szereplők jellemzésére, tetteik minősítésére; alapvető emberi helyzetek, erkölcsi választások értelmezésére és megbeszélésére, véleményezésére;
- felidéri és rendszerezi az olvasott, feldolgozott regényeket (összefoglalás);
- képes az irodalmi élmény megosztására, olvasmányainak ajánlására;
- alkalmas az önálló olvasmányválasztás indoklására;
- memoriterek (prózaepikai szövegrészek) előadására.

Lírai és átmeneti műfajok, műtípusok - óda, dal, epigramma, elégia, ekloga, életkép, tájlíra, hangulatlíra, gondolati líra témakör

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljainak kiegészítése:

A ritmusérzék, a belső hallás fejlesztése. Szövegértési és szövegelemző képességek fejlesztése: alakzatok, képek azonosítása, a jelentésteremtő szerep elemzése, a kompozíció meghatározó elemeinek értelmezése, az érzelmi intelligencia, az empátia fejlesztése, az érzelmi tartalmak megértése révén. Szövegelemzések, értelmezések sok szempontú megközelítésben. A szöveghű, kifejező szövegmondás fejlesztése.

Képesség a reklám, a popzene új szóbeli költészetének értelmezésére, közműveltségi helyének, szerepének megértésére.

Ismeretek kiegészítése:

Lírai és átmeneti műfajok, műtípusok, pl. óda, dal, epigramma, elégia, ekloga, életkép, tájlíra, hangulatlíra, gondolati líra - műfaji rendszerezés.

Szemelvények a reklám és a popzene új szóbeli költészetéből.

A fogalmi háló a választott művekhez kapcsolódik.

Követelmények kiegészítése:

- elemzi a képeket, alakzatokat, szókinszbeli és mondattani
- jellegzetességeket, a lexika jelentésteremtő szerepét megérti a lírai szövegekben;
- elemzi a kompozíció meghatározó elemeit (pl. tematikus szerkezet, tér- és időszerkezet, logikai szerkezet, beszédhelyzet és változása);
- elemzi a művekből feltáruló érzelmi tartalmakat;
- sok szempontú megközelítésben elemez, értelmez különféle műfajú lírai alkotásokat és meg is tanul néhányat (Ady Endre, József Attila, Kosztolányi Dezső, Weöres Sándor egy-egy művét

Radnóti Miklós *Nem tudhatom* című alkotását és kortárs magyar szerzők néhány költeményét);

- rendszerezi műfajelméleti, verstani, poétikai ismereteit (ismétléssel is);
- ismerkedik a reklám és a popzene új szóbeli költészetével, illetve ennek helyével, szerepével, hatásával a közműveltségben.

Stílusirányzatok a 20. század elején (klasszikus modernség) témakör

Követelmények kiegészítése:

- jellemző műveken felismeri az irányzatok jellegzetességeit, főbb vonásait;
- az önálló ismeretszerzés többféle módszerével (pl. internet, elektronikus könyvtár stb.) is gyűjt információkat;
- keres a korszakhoz regionális és helyi kulturális kötődéseket (bármely művészeti ágból, pl. festészet, szobrászat, építészet is)

Nagyepikai alkotás az ifjúsági és/vagy a szórakoztató irodalom köréből - magyar vagy világirodalom, regényelemzés témakör

Követelmények kiegészítése:

- tud tájékozódni erkölcsi kérdésekben, és ezt igényli is; megérti az igazság és nézőpont, a személyes és a közösségi igazság konfliktusát;
- képes az önálló műbefogadás mind teljesebb élményére, a hatás feldolgozására (csoportos beszélgetésben való részvétellel és egyéni szövegalkotással egyaránt);
- képes a tetszés- vagy véleménynyilvánítás árnyaltabb nyelvi formáinak alkalmazására, az eltérő ízlésítéletek különbözőségének megértésére,
- képes a szórakoztató irodalom, a populáris irodalom egyes alkotásainak, különféle filmes feldolgozásoknak esztétikai szempontú, kritikus értékelésére.

Drámai műfajok - egy tragédia és/vagy egy komédia témakör

Követelmények kiegészítése:

- képes szituációk és instrukciók értelmezésére, esetleg megjelenítésére;
- tud elemezni és értelmezni egy látott jelenetet (színházi előadás vagy felvétele);
- alkalmas egy szövegrészlet megtanulására, jelenet előadására az olvasott drámai műből vagy annak alapján;
- különféle dramatikus formák kipróbálása révén (pl. helyzetgyakorlat, stílusgyakorlat, dramatikus improvizáció) fejlődik empatikus készsége.

A média társadalmi szerepe, használata A média nyelve, a médiaszövegek értelmezése témakör

Előzetes tudás kiegészítése:

A hírműfajhoz kapcsolódó meghatározó tevékenységek (pl. újságíró, fotóriporter) ismerete.

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai kiegészítése:

Alapszintű, a média művelődéstörténetére vonatkozó tájékozottság megszerzése, a naiv fogyasztói szemlélet átértékelése.

Önálló és kritikus attitűd kialakítása, a kritikai médiatudatosság fejlesztése.

A résztvevő és aktív állampolgári szerep elsajátítása, kritikai képességek fejlesztése.

Ismeretek/fejlesztési követelmények kiegészítése:

Annak felismerése, hogy a médiaszövegek megformálásához („írásához”) és megértéséhez („olvasásához”) az adott médiumra vonatkozó nyelvismeretre van szükség, és a tömegkommunikáció médiumai más - és más jelrendszert, kódokat használnak; írott, szimbolikus (például egy képen látható tárgy), és technikai (például a kameramozgás) kódokat.

Kérdések és állítások megfogalmazása a mediatisált kommunikáció egyirányú és/vagy interaktív jellegével kapcsolatban.

Annak megismerése és aktuális médiaesemények feldolgozásával tudatosítása, miért és hogyan érvényesül a médiában a sztereotip megfogalmazás kényszere, milyen veszélyekkel járhat mindez.

Élmények és tapasztalatok összevetése a média által közvetített, megjelenített világokkal (pl. hírműsorok, talk-showk, reality-showk, életmód magazinok, közösségi portálok alapján az azonosságok és az eltérések megfigyelése, megbeszélése).

Azonos események eltérő megfogalmazásainak összevetése, ésszerű indoklás az egyszerűbb reprezentációk különbözőségeire (érdekek, nézőpontok, politikai és gazdasági érintettség), illetve műfaji, nyelvi különbségek feltárása a hírműsorokban, hírportálokon, napisajtóban

Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek

Módosult a 6/2014. (I. 29.) EMMI rendelet alapján

TÁRSADALMI ÉS ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK alcím 7. évfolyamon A második világháború táblázat - A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai sora a következő mondattal egészül ki:

„Ismereteket merít az időszakot feldolgozó gyűjteményekből (lehetőség szerint a Holokauszt Emlékközpont anyagaiból is).”

TÖRTÉNELEM, TÁRSADALMI ÉS ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK alcím 7. évfolyamon A második világháború táblázat - Fejlesztési követelmények oszlop Ismeretszerzés, tanulás alpontja a következő negyedik franciabekezdéssel egészül ki:

„- Ismeretek szerzése a holokauszt történetét feldolgozó gyűjtemények, online adatbázisok segítségével (pl. látogatás a Holokauszt Emlékközpontban, illetve a holokauszt más jelentős hazai emlékhelyén; az auschwitz-birkenau-i haláltábor helyén létrehozott emlékhely és múzeum megtekintése)”

TÖRTÉNELEM, TÁRSADALMI ÉS ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK alcím 7-8. évfolyam pont Magyarország a második világháború végétől az 1956-os forradalom és szabadságharc leveréséig táblázat A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai sorában a „Véleményt fogalmaz meg, melyet képes vitában képviselni.” szövegrész helyében az „Ismereteket merít az akkor élt emberek visszaemlékezéseiből, valamint a vonatkozó múzeumok anyagából is (lehetőség szerint a Terror Háza Múzeum és a recski Nemzeti Emlékpark anyagaiból is)” szöveg lép.

TÖRTÉNELEM, TÁRSADALMI ÉS ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK alcím 7-8. évfolyam pont 8. Magyarország a második világháború végétől az 1956-os forradalom és szabadság leveréséig táblázat Fejlesztési követelmények oszlop Ismeretszerzés, tanulásalpontja a következő harmadik franciabekezdéssel egészül ki:

„Ismeret szerzése a diktatúrák történetéhez kapcsolódó emlékhelyek és múzeumok segítségével [pl. látogatás a Terror Háza Múzeumban, a recski munkatábor területén létesült emlékhely (recski Nemzeti Emlékpark) felkeresése].”

Hatályát veszti a kerettantervi rendelet 2. melléklet Kerettanterv az általános iskola 5-8. évfolyamára cím, TÖRTÉNELEM, TÁRSADALMI ÉS ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK alcím 7-8. évfolyam pont 8. Magyarország a második világháború végétől az 1956-os forradalom és szabadságharc leveréséig táblázat Fejlesztési követelmények oszlop Ismeretszerzés, tanulás alpontja második franciabekezdésében az „a Terror Háza Múzeum meglátogatása” szövegrész.

Vizuális kultúra

A Célok, feladatok a következő bekezdésekkel egészül ki:

Mindezekről függetlenül a vizuális kultúra tanításának fontos alapelve azonban, hogy a művészeti nevelés valójában művészettel nevelésként értelmezendő, hisz a közoktatásban a művészet nem lehet célja, csupán eszköze a nevelésnek, azaz egy közismereti tárgy közvetlen feladata nem lehet a „művészképzés”.

A fenti célok és szemlélet megvalósítását segíti a kerettanterv, amely konkrét módszertani segítséget nem biztosít, hisz ez nem feladata, de a fejlesztési követelmények részletezésével teszi konkrétabbá az elvárható fejlesztés irányát. A kerettanterv – némileg eltérően a Nat kompetenciafejlesztő kiindulópontjától – a vizuális kultúra részterületei szerint („Kifejezés, képzőművészet”, „Vizuális kommunikáció”, „Tárgy- és környezetkultúra”) szervezi a fejlesztés követelményeit. Az említett részterületeket további tematikai egységekre bontja, és ezeken belül fogalmazza meg a fejlesztés követelményeit, amelyekhez két évfolyamra ajánlott óraszámokat is feltüntet. Természetesen sem a tematikai egységek, sem a tematikai egységekbe foglalt tantervi követelmények sorrendje nem jelez semmiféle időrendi sorrendet vagy logikai kapcsolatot, illetve egy-egy fejlesztési követelmény nem azonos egy-egy tanóra tananyagával.

Az optimális tartalomtervezés a különböző tematikai egységek követelményeit összekapcsolja a tanórán, azaz a helyi tantervkészítés, még inkább a tanmenet-összeállítás folyamán a tematikai egységeket rugalmasan kell kezelni, a tanulásszervezés felépítésének logikáját követve felhasználni, az adott évfolyamra ajánlott óraszám figyelembevételével. Egy-egy tematikai egységen belül megjelenő fejlesztési követelmények nézőpontja a célzott tanulói tevékenység, amelynek megfogalmazása folyamat centrikus. Ezen belül a sok esetben megjelenő konkrét példák segítik az adott követelmény pontosabb értelmezését, így támogatva a kerettantervet felhasználó szaktanárokat a tanmenettervezésben, illetve ötleteket adnak konkrét fejlesztő feladatok megalkotásához. A példák tehát természetesen nem kötelezőek, csupán a további tervezést segítik. A kerettanterv összességében az adott iskolaszakaszokra fogalmazza meg a fejlesztési tartalmakat, a hozzárendelt óraszámokkal, amelyeknek csak a 90%-ára ad kötelező tartalmat, míg a fennmaradó 10% szabad felhasználást biztosít a helyi tervezés során.

Az adott tantárgy fontosságát hangsúlyozza, hogy az információs csatornák gazdagodása a szöveges információ befogadás mellé felzárkóztatja a vizuális információk tudatos befogadásának fontosságát is, hisz az információk forrása és jellege alapján szöveg és kép együtt értelmezése napjainkban gyakoribb jelenség valós élethelyzetekben. A médiatudatosság fejlesztésének tehát egyre fontosabb aspektusa a vizuális megfigyelés és értelmezés segítségével megvalósuló médiahasználat és médiaértés. Ebből következően a tervezés során további fontos szempont, hogy 5–8. évfolyamon a mozgóképkultúra és médiaismeret bizonyos kapcsolódó fejlesztési követelményeit a vizuális kultúra tantárgy óraszám keretén belül kell végrehajtani. Az órászámmegosztást az adott iskolaszakaszban, pontosabban a 7–8. évfolyamon a mozgóképkultúra és médiaismeret követelményeihez feltüntetett órakeret jelzi.

5. osztály

„Vizuális kommunikáció, Jelértelmezés, jelalkotás” tematikai egység

Ismeretek/fejlesztési követelmények az alábbi témával egészül ki:

- A népművészetben és az archaikus kultúrákban jelen lévő képi motívumok, jelek, jelképek, szimbólumok értelmezése és felhasználása alkotó tevékenység során (pl. hagyományos kézműves technikával készült tárgy díszítése).

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus (5., 6. osztály) végén az alábbi szerint módosul::

A vizuális nyelv és kifejezés eszközeinek megfelelő alkalmazása az alkotó tevékenység során a vizuális emlékezet segítségével és megfigyelés alapján.

Egyszerű kompozíciós alapelvek a kifejezésnek megfelelő használata a képalkotásban.

Térbeli és időbeli változások lehetséges vizuális megjelenéseinek értelmezése, és egyszerű mozgásélmények, időbeli változások megjelenítése.

A mindennapokban használt vizuális jelek értelmezése, ennek analógiájára saját jelzésrendszerek kialakítása.

Szöveg és kép együttes jelentésének értelmezése különböző helyzetekben és alkalmazása különböző alkotó jellegű tevékenység során.

Az épített és tárgyi környezet elemző megfigyelése alapján egyszerű következtetések megfogalmazása.

Néhány rajzi és tárgykészítési technika megfelelő használata az alkotótevékenység során.

Reflektálás társművészeti alkotásokra vizuális eszközökkel.

A legfontosabb művészettörténeti korok azonosítása.

Vizuális jelenségek, tárgyak, műalkotások elemzése során a vizuális megfigyelés pontos megfogalmazása.

Fontosabb szimbolikus és kulturális üzenetet közvetítő tárgyak felismerése.

A vizuális megfigyelés és elemzés során önálló kérdések megfogalmazása.

Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkájáról.

7., 8. osztály

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus (7., 8. osztály) végén az alábbi szerint módosul:

- Célirányos vizuális megfigyelési szempontok önálló alkalmazása.
- A vizuális nyelv és kifejezés eszközeinek tudatos és pontos alkalmazása az alkotótevékenység során adott célok kifejezése érdekében.
- Bonyolultabb kompozíciós alapelvek használata különböző célok érdekében.
- Térbeli és időbeli változások vizuális megjelenítésének kifejező vagy közlő szándéknak megfelelő értelmezése, és következtetések megfogalmazása.
- Alapvetően közlő funkcióban lévő képi vagy képi és szöveges megjelenések egyszerű értelmezése.
- Az épített és tárgyi környezet elemző megfigyelése alapján összetettebb következtetések megfogalmazása.
- Több jól megkülönböztethető technika, médium (pl. állóképmozgókép, síkbeli-térbeli) tudatos használata az alkotótevékenység során.
- A médiatudatos gondolkodás megalapozása a vizuális kommunikációs eszközök és formák rendszerezőbb feldolgozása kapcsán.
- - A mozgóképi közlésmód, az írott sajtó és az online kommunikáció szövegszervező alapeszközeinek felismerése.
- Mozgóképi szövegek megkülönböztetése a valóság ábrázolásához való viszony, alkotói szándék és nézői elvárás karaktere szerint.
- Társművészeti kapcsolatok lehetőségeinek értelmezése.
- A legfontosabb kultúrák, művészettörténeti korok, stílusirányzatok megkülönböztetése és a meghatározó alkotók műveinek felismerése.
- Vizuális jelenségek, tárgyak, műalkotások árnyaltabb elemzése, összehasonlítása.
- A vizuális megfigyelés és elemzés során önálló kérdések megfogalmazása.
- Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkájáról.

Testnevelés és sport

A „relaxáció” kifejezés helyébe a „stressz- és feszültségoldó” kerül.

5-6. évfolyam

Labdarúgás témakör:

Kapusmunka kiegészül az alábbi mondattal: Cserefutball 3-4 fős csapatokkal. Játék egy kapura 2 labdával. 2:1 elleni játék. Kispályás labdarúgás. Labdarúgó mérkőzések.

„Atlétika jellegű feladatok” tematikai egysége:

„Törekvés” szó helyett részvétel az atlétikai versenyszámok technikájának elsajátítására és a teljesítmény növelésére.

Önvédelmi és küzdő feladatok:

„Zuhanó esések társ általi lökésből állásban és mozgásban.” tananyag törölve.

Természetes és nem természetes mozgásformák

Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés:

A tíz testtájra vonatkozó gerinctorna törölve.

7-8. évfolyam

Az „Alternatív környezetben űzhető sportok” órakerete 22-22 órától 27-27 órára módosul.

Az „Atlétikai jellegű feladatok” órakerete 40-40 órától 35-35 órára módosul.